

FERID ASASERD: BÖLGE İŞİD'DEN TEMİZLENİRSE KÜRT BÖLGESİNDEKİ PKK VARLIĞI KENDİLİĞİNDEN SONA ERECEKTİR

Ferid Asaserd

Ferid Asaserd 1956'da Erbil'de doğmuştur. 1976 yılında Musul Üniversitesi Dil Fakültesinden mezun olmuştur. 1978 tarihinde Peşmerge güçlerine katılmış ve yaklaşık 15 yıl boyunca Saddam'a karşı Peşmerge güçleri içinde mücadele vermiştir. Bu dönemde kitapları yayımlanmıştır. Basın-yayın kuruluşunda önemli pozisyonlarda görev almış ve pek çok radyo ve gazeteyi yönetmiştir. Halen Kürdistan Yurtseverler Birliği Partisi'nin Yönetim Kurulu üyesidir. Birçok gazetede makaleleri yayınlanmaktadır ve köşe yazarlığı yapmaya devam etmektedir. Siyasetçi kimliğinin yanı sıra araştırmacı ve akademisyen kimliği bulunmaktadır. Kürdistan Yurtseverler Birliği Partisi'nin Akademi ve Araştırma Kurumu'nun başkanlığını yürütmektedir.

ORSAM: Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY) açısından Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD) ile yürütülen mücadelede gelen son aşamayı değerlendirilebilir misiniz?

Ferid Asaserd: Biz geçtiğimiz döneme kadar şöyle düşünüyorduk. Bu mesele artık bizim güçlerimiz ile İŞİD güçleri arasında bir denge stratejisi konumu haline gelmiştir. Ama şimdi özellikle Peşmerge güçlerinin Kerkük cephesinde daha fazla hakim unsur haline gelmesi ile bu denge değişti. Kerkük bölgesinde devam eden İŞİD'e karşı savaşta bizim için daha olumlu bir durum söz konusudur. Eğer Kerkük, Peşmerge güçlerine destek vermeye devam ederse yakın zamanda Kerkük bölgesini İŞİD'den temizleyeceğiz. Kerkük cephesinde diğer cephelere nazaran daha olumlu bir ortam var ve son zamanlarda İŞİD'e yönelik başarılı operasyonlar gerçekleştirildi. Bu cephede Kürtler çok iyi bir mücadele veriyor ve güç dengesinden ziyade zafere ulaşmış durumdadır. Yakın tarihte daha fazla ilerleme kaydedilebilir ve İŞİD'in elinde tuttuğu bazı yerler de geri alınabilir. Böylece o bölgeyi tamamen temizleyeceğiz ve İŞİD tehlikesi o bölgede ortadan kalkmış olacak. IKBY olarak İŞİD'e karşı yürüttüğümüz bu mücadeleyi daha ne kadar süre devam

ettireceğimiz belli değil. Bu durum bizim elimizde de değil, hatta bu durum biraz da Irak güçlerine bağlıdır. Eğer Irak güçleri yakın bir zaman içerisinde Anbar vilayetini İŞİD'den geri almayı başarabilirse, o zaman İŞİD'in kontrol edebildiği tek bölge Musul olacaktır. Yani Musul'un akıbeti de Anbar Vilayeti'ne bağlıdır. Şu an için Irak güçleri Anbar Vilayeti'ni almak için yavaş yavaş ilerlemekteler. Daha önce Tikrit Vilayeti'ni almak için çok fazla acele ediyorlardı, bu nedenle de çok başarılı olamadılar. Şimdi ise Amerikan komutanları kontrolünde adım adım hareket ediyorlar ve başarılılar. Amerikalılar, Irak güçlerinin yavaş ilerlemesi ve başarılı bir şekilde zafere ulaşması için çabılıyor. Şu an Irak güçleri Anbar Vilayeti çevresinde çok başarılı bir şekilde ilerliyor.

IKBY Başkanı Mesut Barzani'nin görev süresi doluyor ve bu sürenin uzatılıp uzatılmayacağı tartışılıyor. Siz bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz, parti olarak bu konudaki görüşünüz nedir?

IKBY'deki beş siyasi parti olarak bu meseleyi çözmek için toplantılarımız sürüyor. İki aydır sürekli toplantı yapıyoruz ve hala tam sonuç alamadık. Ama önümüzdeki haftalar bir kaç toplantı daha

yapacağız. Bu toplantı sonuca ulaşılacak bir toplantı olacak. Eğer sonuç alamazsak, bu sefer de başka yolları deneyeceğiz. Bu başka yol ise erken seçimdir. Biz Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) olarak diğer üç siyasi parti ile birlikte tek bir görüşü, yani mevcut IKBY içindeki sistemin değişmesi gerektiği görüşünü benimsiyoruz. IKBY'nin mevcut sistemi yarı başkanlık yarı parlamento sistemidir. KYB, Goran ve diğer iki İslami parti bu sistemi değiştirme taraftarıdır. Bu üç parti sistemin tamamen parlamenter sistem olmasını, böylece IKBY başkanının parlamento aracılığıyla seçilmesini ve yetkilerin de parlamento tarafından belirlenmesini istiyor. Biz KYB olarak IKBY başkanının tamamen sembolik bir makam olması ve yetkinin parlamentoda olmasını istiyoruz. Hatta başkanın tüm yetkilerinin, parlamento ve başbakana dağıtılması gerektiğini düşünüyoruz. Demokratik dünyada yönetim şekli böyledir. Biz de böyle uygun görüyoruz. Parlamento sorumlu bir kurum haline gelmelidir. Bu aşamada IKBY için en uygun olanın bu model olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye’de PKK ile yürütülen çözüm süreci şu aşamada sekteye uğramış durumda ve çatışmalar baş-

ladı. Gelinen son aşamayı, PKK’nın saldırılarını ve Türkiye’nin PKK’ya yönelik operasyonlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Biz IKBY olarak var olan çözüm sürecinin devam etmesinden yanayız. Ama sürecin en başından bu yana sürece kuşkulu bakıyorduk. Sürecin başlaması ile birlikte Türkiye genelinde bir istikrar ve barış havası hakim olmaya başladı. Şimdi ise çatışmalar yeniden başlamıştır. Bu noktadan sonra barışın yeniden tesisi edilmesi biraz zor olur. Ülke savaşa giderken ortam gerginleşir. Bu gelişmeler ise Türkiye’de bazı sorunlar yaratabilir. 2000’ler öncesi dönemde olduğu gibi Türkiye tekrar sorunlar yaşayabilir. Biz IKBY olarak komşu ülkemiz olan Türkiye’nin barış ortamını yeniden tesis etmesini çok isteriz. Bunu kendi çıkarlarımız olarak görmekteyiz. En son yaşanan çatışmalar ve her iki tarafın da tekrar masaya oturması ile ilgili, hiç kimse şu ana kadar bize arabuluculuk teklif etmemiştir. Öyle görünüyor ki Türkiye’de barış hazırlığından ziyade savaş hazırlığı bulunmaktadır.

IKBY olarak ya da buradaki siyasi partiler olsun, eskiden bu yana barış sürecine destek verildi hatta zaman zaman arabuluculuk yapıldı. IKBY’nin ça-

KDP dışındaki partiler olarak Kürdistan Bölgesinin parlamenter sistem ile yönetilmesini savunuyoruz.

tışmaları durdurmak için bir rolü olabileceğini düşünüyor musunuz?

Türkiye'nin yeniden Kandil'i bombalamaya başlaması, IKBY içerisinde çok büyük bir tepki yarattı. Bu tepkinin iki önemli nedeni bulunuyor. İlk olarak, Kandil'i reddetme şansımız bulunmuyor çünkü ister istemez onlarla bir kimlik bağımız var. İkinci olarak bu bombalamalar sonucu birçok köy yerle bir olmuş vaziyette. Bizler için hem maddi hem de manevi bir hasar ortaya çıkmış durumda. Kürt kamuoyu bu bombalamalardan çok fazla rahatsız oldu. Biz IKBY olarak sadece bu operasyonların durdurulmasını değil, aynı zamanda barış sürecinin yeniden ve tamamen devreye sokulması gerektiğine inanıyoruz. Bu

sorunlara çözümünü ancak barış yolu ile getirebiliriz. IKBY'nin Güney Lübnan'a dönüşmesini istemiyoruz. Kanaatimce de bu operasyonlar bir amaca ulaşamaz. Takip ettiğim kadarıyla Türk medyası gelişmeleri ve olayları çok farklı bir şekilde algılamaya çalışıyor. Özellikle de rakamlar konusunda böyle bir durum var. Yıllardır Türkiye ve PKK birbirleriyle savaşıyorlar. PKK kendi toprağında hakim bir güç ve savaş hazırlığı yapma potansiyeline de sahiptir. Bombalamalara karşı fazla kayıp vermemek için, PKK isterse tüm güçlerini önce dağıtabilir ve daha sonra da dağılan güçleri yeniden toplayabilir. Bu nedenle de bombalamalar çok etkili olamaz. Eğer PKK çok zor durumda kalırsa güçlerini

Türkiye'ye de gönderebilir ki şu an dışarıdan ziyade Türkiye içersinde daha fazla tehlike arz ediyor. Eğer Türkiye, Kandil'e kara operasyonu yaparsa, operasyonlarında başarılı olacağını düşünmüyorum. Tıpkı İsrail'in Güney Lübnan'a yaptığı kara operasyonlarında olduğu gibi Türkiye de bir sonuca ulaşamaz. Bu operasyonlar uluslararası anlamda da büyük bir tepki çeker. Kuşkusuz bu operasyonlar IKBY-Türkiye ilişkilerini de olumsuz anlamda etkileyecektir. Eğer Türkiye kara operasyonları yapmaya kalkarsa, hava operasyonlarına yönelik ortaya çıkan tepkiden daha büyük bir tepkiye neden olur. Eğer çözüm süreci yeniden başlarsa, bu yeni süreçte Kandil'in daha fazla rol alması ve anlaşma yapması gerekmektedir. Öcalan da yeni süreçte rol alabilir ancak bu konuda son kararın Kandil tarafından verilmesi gerekmektedir.

İŞİD krizi sonrası IKBY'de bağımsızlık yönünde ortamın oluştuğuna ilişkin görüşler var. Bağımsızlık konusuna bakışınız nedir ve bunu kısa vadede mümkün görüyor musunuz?

Bu mesele uzun bir süre gündemde kaldı. Kuşkusuz İŞİD'in ortaya çıkışı bu meselenin gündeme taşınmasına neden oldu. Şu an için IKBY'nin önceliği İŞİD'i yok etmektir, çünkü IKBY, İŞİD'i

bir tehdit olarak görmektedir. İŞİD tehdidi ortadan kaldırıldıktan sonra yeni bir siyasi ortam oluşur ve bağımsızlık meselesi de bu şartlar altında tartışılır. Ancak bağımsızlık meselesini de Irak çerçevesinde tartışacağız. Bağımsızlık konusunu ele almadan önce Bağdat ile aramızdaki sorunlarımızı tartışmak ve halletmek zorundayız. Bu sorunlar ise petrol anlaşmalarına yönelik yasa düzenlemesi, tartışmalı yerlerin statüsünün belirlenmesine dair 140. Madde'nin gözden geçirilmesidir. Bunlar IKBY'nin bağımsızlığa yönelik adım atması önünde engellerdir. Tüm bu sorunların çözümü için Bağdat hükümeti ile görüşüp anlaşmamız gerekiyor. Sonra bir karar vermek zorundayız. Kanaatime göre bağımsızlık tek başına gerçekleştirilebilecek bir mesele değildir. Bağdat ve diğer ülkeler ile uzlaşmazsak bağımsızlık ilan edebilmemizi oldukça zor bir ihtimal olarak değerlendiriyorum. Eğer Sudan modeli Irak'a uygulanırsa tüm taraflar için de iyi olur düşüncesindeyim. Hatta bununla ilgili bir referandum bile yapılabilir. Ancak tüm bunların yapılabilmesi için Bağdat'tan onay alınması gerektiğine inanıyorum.

İŞİD krizi sonrasında PKK'nın IKBY'de daha görünür bir aktör oldu-

Kürdistan Bölgesi olarak Türkiye'de barış ortamının sağlanmasını hem diliyor hem de kendi çıkarlarımız açısından istiyoruz.

ğu anlaşılmalıdır. Bu da PKK ile Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) arasında son dönemde gerginlik yaşanmasına neden oluyor. PKK'nın IKBY'de artan etkisi, askeri varlığı ve PKK-KDP gerginliği konusundaki görüşünüz nedir?

Bunun aşama aşama değerlendirilmesi gerek. Mesela İŞİD'in ilk zamanlarda gerçekleştirdiği saldırılar, IKBY için daha büyük bir tehlike oluşturmaktaydı. Bu dönemde yaşadığımız saldırılara karşılık verebilmek için her türlü yabancı gücün desteğine ihtiyaç duyuyorduk. O dönemde PKK güçleri, İŞİD ile mücadelede katıldılar. Mesela Mahmur'da onların güçleri vardı. İŞİD Mahmur üzerinden Erbil'e saldırmaya çalıştı. Böylece ister istemez PKK da bu savaşa dahil oldu ve buradaki varlığı da devam etti. Bazı güçleri de Kandil'den Şengal'e (Sincar) indiler. IKBY olarak ilk zamanlarda İŞİD saldırılarına hazırlıklı değildik. Bu nedenle de PKK'nın bu savaşa dahil olması bizler açısından olumlu oldu ve bu savaşta çok etkili bir rol oynadılar. Şimdi ise Peşmerge güçleri öncü bir güç haline geldi ve operasyonlarda ilerleme kaydediyoruz. Yani artık herhangi bir güce ya da PKK'ya ihtiyacımız kalmadı diyebiliriz. Şu an Kerkük'ten Hanekin'e kadar olan sınırla-

rımızı kontrol edebiliyoruz ve hiçbir güce de ihtiyacımız da yok. Hatta Haşdi Şaabi güçlerine bile ihtiyacımız yok. Ama Irak'ın Suriye sınırında daha fazla güce ihtiyacı var. Bu nedenle de PKK'nın bu bölgede kalması askeri açıdan uygun olabilir. Ama siyasi açıdan PKK ve KDP arasında anlaşmazlık bulunuyor ve meseleler karışmış durumda. KDP bazı yerlerin kendi hakimiyeti altında olduğuna inanıyor. Bu bölgelerde de başka bir gücün var olmasını istemiyor. Geçen yıl KDP güçlerinin Şengal'den çekilmesinin ardından yerel halktan PKK ve PYD saflarına katılanlar ve silahlı gruplar oldu. Bu katılanlardan silahlı bir grup oluşturulmuş. Hatta Haşdi Şaabi'ye katılanlar da oldu. KDP'nin eskiden kontrol ettiği bazı bölgelerde siyasi tartışmalar ortaya çıktı. Şengal de bunlardan biri.

Sizce PKK Şengal'de varlığını devam mı ettirecek yoksa burada bir kanton kurmayı mı düşünüyor?

Bu İŞİD meselesine bağlıdır. Daha önce Şengal'in PKK için bir önemi yoktu. Hatta burada PKK'nın hiç bir faaliyeti de yoktu. Ama özellikle Suriye'nin kuzeyinde oluşan üç kanton ve Şengal, hem PKK hem de PYD için önemli bölgeler haline geldi. O nedenle de PKK bugün Şengal'i önemsiyor. Bence Şengal

IŞİD'den tamamen temizlenirse o zaman PKK'nın Şengal içindeki etkinliği kalmaz ve buradan çekilmek zorunda kalır.

IŞİD krizi sonrasında İran'ın Irak, IKBY ve KYB üzerinde etkisinin arttığı söyleniyor. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Daha önceki dönemlerde de İran ile ilişkilerimiz vardı. Ama IŞİD'le savaştığımız ilk zamanlarda kim olduğu fark etmeksizin dışarıdan destek verilmesini istiyorduk. IŞİD'e karşı savaşacak taraflara, güçlere muhtaçtık. Bu dönemde biz İranlılara herhangi bir taleple gitmeden onlar gelip bizlere yardım ettiler. Bu dönemde resmen bizimle birlikte savaştilar. Mesele İran bizimle birlikte üç bölgede etkili bir savaş yürüttü. El Kazır, Mahmur ve Celevle'de çok etkili bir katılım gerçekleştirdiler. Şimdi yaklaşık altı aydır IKBY sınırları içerisinde herhangi bir İran askeri bulunmuyor. Çünkü Peşmerge güçleri bölgede hakimiyeti sağladı. Kuşkusuz ilerde zor zamanlarımız olursa İran'a ihtiyacımız olabilir. Ama şu an için Peşmerge'nin durumu iyi ve IKBY sınırları IŞİD'den korunmuş vaziyette. Öte yandan hem Bağdat hükümeti hem de koalisyon güçleri yeterli silah desteğini veriyor. O nedenle de İran IŞİD'e karşı savaşta IKBY'de eskisi

kadar etkili bir rol oynayamıyor. Aynı zamanda İran, IŞİD ile mücadeleyi kendileri daha çok ihtiyaç duyulan bölgelere taşıdılar. Tikrit ve Felluce gibi yerlerde IŞİD ile savaşıyorlar. KYB olarak bizim İran ile ilişkilerimiz İran-Irak Savaşı döneminde başladı. Bu ilişkiler de güçlenerek bugüne kadar devam etti. Genellikle IKBY'deki tüm siyasi partilerin İran ile şu ya da bu şekilde bir ilişkisi vardır, çünkü en uzun sınırlarımız İran ile. Ayrıca İran ile siyasi ve sosyolojik ilişkilerimiz, bağlarımız bulunuyor. Siyasi açıdan İran ile ilişkilerimizde daha ileri durumdayız. Mesela İran, Türkiye'den önce IKBY'de konsolosluk açmıştır. Hatta İran birçok ülkeden önce IKBY'nin Tahran'da temsilcilik açmasına müsaade etmiştir.

PKK'nın kolu PYD'nin Suriye'deki kazanımları ve diğer Kürt partilere yaklaşımı konusunda ne düşünüyorsunuz, KYB-PYD ilişkileri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Amacımız tüm diğer Kürt siyasi partilerine destek vermektir. Hatta Suriye'deki kantonların tanınması için çok büyük çaba gösterdik. Ama KDP etkisi altındaki IKBY hükümeti bu konuda resmi bir adım atmadı. IKBY hükümeti olarak kantonlarının resmen tanınması için bir adım atıl-

Bağımsızlık konusu Bağdat ile anlaşma çerçevesinde gerçekleşmelidir.

masa da biz KYB olarak bu konuda adım attık. Kantonları resmen tanıdık, kantonlarla ilişkilerimizi güçlendirdik. Hatta PYD'nin Süleymaniye'de bir temsilcilik açma-

sına da izin verdik. Her zaman onlara yardım edeceğiz.

Röportaj için teşekkür ederiz.

ORSAM, Ortadoğu konusunda faaliyet gösteren tarafsız bir düşünce kuruluşudur. ORSAM Ortadoğu ile ilgili bilgi kaynaklarını çeşitlendirmeyi ve bölge uzmanlarının düşüncelerini Türk akademik ve siyasi çevrelere doğrudan yansıtabilmeyi hedeflemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda ORSAM, Ortadoğu ülkelerindeki devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin Türkiye'de konuk edilmesini kolaylaştırarak, yerel perspektiflerin güçlü yayın yelpazesıyla gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır. ORSAM yayın yelpazesi içinde kitap, rapor, bülten, politika notu, konferans tutanağı ve ORSAM dergileri *Ortadoğu Analiz* ve *Ortadoğu Etütleri* bulunmaktadır.

©Bu metnin içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir. ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORSAM

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM)

Süleyman Nazif Sokak No: 12-B Çankaya / Ankara

Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48

www.orsam.org.tr